

**ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Εισαγωγή στις Ψηφιακές
Ανθρωπιστικές Επιστήμες**

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΑΕΦ 100	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΨΑΕ)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράφτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙ ΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕ Σ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων, ανάπτυξη και καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και Αγγλικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://talos-ai4ssh.uoc.gr/training/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το μάθημα «Εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΨΑΕ)» είναι μάθημα προσανατολισμού στο δυναμικά αναπτυσσόμενο πεδίο των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών (ΨΑΕ) σχεδιασμένο τόσο για φοιτητές/τριες Ανθρωπιστικών Σχολών, ώστε να ανταποκρίνονται με περισσότερη αυτοπεποίθηση στις προκλήσεις της ψηφιακής εποχής, όσο και για φοιτητές/τριες της Επιστήμης των Υπολογιστών ή της Επιστήμης της Πληροφορίας, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις ερευνητικών έργων που αφορούν στα πεδία των Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Πολιτισμικής Κληρονομιάς.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις ΨΑΕ και συγκεκριμένα με α/ τη θεωρητική θεμελίωσή τους, β/ τη μεκτική μεθοδολογία τους, η οποία συνδυάζει κριτικές και θεωρητικές

προσεγγίσεις από τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες με το συνεργατικό και πειραματικό πνεύμα των Επιστημών της Πληροφορίας, γ/ τη γένεση, ιστορία και εξέλιξή τους στο χρόνο και, δ/ την παρουσίαση και ανάλυση του τρόπου σχεδίασης ψηφιακών εργαλείων με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα και τις ανάγκες των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Με την ολοκλήρωση της παρακολούθησης των θεματικών ενοτήτων του μαθήματος οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι σε θέση να:

- προσδιορίζουν εννοιολογικά το υβριδικό πεδίο «Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες» (ΨΑΕ) σε σχέση με τις παραδοσιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες και τις επιστήμες της Πληροφορίας και των Υπολογιστών
- κατανοούν τις σύγχρονες εξελίξεις στην αμφίδρομη σχέση των Ανθρωπιστικών πεδίων με τα πεδία των Υπολογιστικών Επιστημών
- εντοπίζουν τις επιστημολογικές και οντολογικές αρχές των εμπλεκόμενων επιστημονικών πεδίων στο υβριδικό πεδίο των ΨΑΕ
- γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη του αντικείμενου των ΨΑΕ καθώς και τη σχέση μεταξύ παραδοσιακών και ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών
- τοποθετούνται κριτικά σχετικά με τα κεντρικά ζητήματα της ανθρωπιστικής έρευνας με ψηφιακά εργαλεία και μέσα
- γνωρίζουν τις θεματικές και τα ερευνητικά πορίσματα που περιέχονται σε κύριες βιβλιογραφικές αναφορές στο πεδίο των ΨΑΕ και ειδικότερα της ψηφιακής φιλολογίας και της ψηφιακής ανθρωπιστικής κληρονομιάς υλικής (κείμενα-αντικείμενα) και άυλης
- ερμηνεύουν τους στόχους και αξιολογούν τα αποτελέσματα ερευνητικών προγραμμάτων των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών
- σχεδιάζουν σενάρια διδασκαλίας για την αξιοποίηση των πορισμάτων της έρευνας στη διδακτική πράξη
- οργανώνουν δράσεις για την προώθηση και την καλλιέργεια του ενδιαφέροντος για τη σχέση των Ανθρωπιστικών πεδίων και του ψηφιακού
- αναπτύσσουν τις εγκάρσιες και μεταβιβάσιμες δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας μέσω των ομαδικών εργασιών
- ως μελλοντικοί εκπαιδευτικοί, είναι σε θέση να καλλιεργήσουν στους/στις μαθητές/μαθήτριές τους δεξιότητες που εξασφαλίζουν καλές πρακτικές στη διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας, όπως η κριτική πρόσληψη των δεδομένων ενός κειμένου, η οπτικοποίηση κειμένου, η κριτική και δημιουργική χρήση των ψηφιακών πόρων που υπάρχουν σε αφθονία στο διαδίκτυο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και εναισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Οι γενικές ικανότητες που θα πρέπει να έχει αποκτήσει ο φοιτητής/ η φοιτήτρια και στις οποίες αποσκοπεί το μάθημα είναι:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Ενθάρρυνση για την παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Κριτική σκέψη και δημιουργικότητα
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική, αλλά και αυτόνομη εργασία
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων που απασχολούν την κοινότητα των ανθρωπιστικών επιστημών
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας σε ένα σύγχρονο πλαίσιο
- Ικανότητα στη σύνθεση γνώσεων και δεξιοτήτων από δύο ή περισσότερους τομείς με σκοπό την καινοτομία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζουμε και αναλύουμε τις βασικές επιστημολογικές και μεθοδολογικές αρχές του υβριδικού πεδίου των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών, διερευνούμε το προφίλ του φοιτητή των ΨΑΕ δίνοντας παραδείγματα προγραμμάτων σπουδών που είτε δίνουν έμφαση στο ανθρωπιστικό είτε στο ψηφιακό, κάνουμε μια περιήγηση στον κόσμο των ψηφιακών εκδόσεων κειμένων και παραβάλλουμε τους τρόπους που χρησιμοποιεί σχεδόν ασυναίσθητα ο άνθρωπος προκειμένου να συλλάβει τη σημασία ενός κειμένου με τους αντίστοιχους που απαιτούνται, ώστε να μπορεί να επεξεργαστεί το ίδιο κείμενο ο υπολογιστής. Η προσέγγιση αυτή δίνει έμφαση, όχι σε στατιστικές μεθόδους, αλλά στην ανάδειξη του ρόλου που παίζει η γνώση του κόσμου που υπάρχει με τρόπο υπόρρητο στο κείμενο για τη διαφοροποίηση μεταξύ Ανθρώπου και Μηχανής στην 'κατανόηση' και επεξεργασία κειμένων. Τέλος, δίνουμε παραδείγματα σημασιολογικών μοντέλων γνώσης από το πεδίο των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών, καθώς και ευκαιρίες για εξάσκηση στην πράξη μέσω ασκήσεων και ομαδικών εργασιών.

Αναλυτικά, αναπτύσσονται και συζητούνται οι εξής θεματικές:

1. **Τι είναι οι Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΨΑΕ);**
 - Ορισμοί
 - Πεδία - υποπεδία
 - Γένεση και Ορόσημα
 - Γιατί τώρα;
 - Υποδομές: DARIAH, CLARIN, Απολλωνίς, CLARIN-EL
2. **Επιστημονική Ταυτότητα και Μεθοδολογικές προκλήσεις**
 - Επιστημολογική θεμελίωση
 - Μεθοδολογία
 - Υβριδικές μέθοδοι
 - Πρακτικά Παραδείγματα
3. **Το προφίλ του/της ειδικού στις ΨΑΕ**
 - Πώς μπορώ να ειδικευθώ στις ΨΑΕ; Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα
 - Απαραίτητες Δεξιότητες και Ικανότητες
 - Δεξιότητες στα δεδομένα
 - Χρειάζεται να γνωρίζω προγραμματισμό;
 - **Excursus I: Φυσικές και Τυπικές Γλώσσες**
4. **Τεχνολογίες Κειμένου στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης**
 - Υλικότητες του κειμένου: χειρόγραφο, έντυπο, ψηφιοποιημένο, εγγενώς ψηφιακό
 - Μετασχηματισμοί του κειμένου: από τον ήχο στην εικόνα
 - Παραγωγή και κατανόηση κειμένου από τον Άνθρωπο και από τον Υπολογιστή
 - Οπτικοποίηση κειμένου με τα εργαλεία ανοικτής πρόσβασης VOYANT
5. **Το Κείμενο ως Δεδομένα**
 - Δομημένα Δεδομένα
 - Ανοικτά Συνδεδεμένα Δεδομένα (ΑΣΔ)
 - Δεδομένα FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reproducible)
 - Σε τι χρησιμεύουν;

<ul style="list-style-type: none"> • Πρακτικά Παραδείγματα χρήσης ΑΣΔ <p>6. Μοντελοποίηση Κειμένου και Αναπαράσταση της Γνώσης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικές έννοιες μοντελοποίησης • Διεθνή πρότυπα κωδικοποίησης κειμένου • Κωδικοποίηση κειμένου με τα πρότυπα XML/TEI-XML • Excursus II: Τεχνολογίες του Διαδικτύου <p>7. Σημασιολογική Επισημείωση Κειμένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια της διαλειτουργικής Σημασιολογικής Επισημείωσης • Διαλειτουργικοί μορφότυποι δεδομένων • Τι είναι οι Κατονομασμένες Οντότητες; • Ανοικτή Γεωγραφική Επισημείωση – το εργαλείο ανοικτής πρόσβασης Recogito • Προετοιμασία ομαδικών εργασιών <p>8. Μοντελοποίηση με Εργαλεία Ανοικτής Πρόσβασης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια του πληθοπορισμού της γνώσης • Ιστός της σημασίας: από τις βάσεις δεδομένων στις βάσεις γνώσης • Οι βάσεις γνώσης DBpedia και Wikidata • Πρακτικά Παραδείγματα και ασκήσεις • Προετοιμασία ομαδικών εργασιών <p>9-13. Παρουσιάσεις φοιτητικών εργασιών</p> <p>Εξετάσεις</p>
--

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>- ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο, στο Εργαστήριο Η/Υ και υβριδικά, αν απαιτηθεί</p> <p>Απαιτείται η χρήση Η/Υ από τους/τις φοιτητές/τριες</p>						
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Στη Διδασκαλία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διδασκαλία με αλγοριθμικό τρόπο, βήμα προς βήμα • Παρουσιάσεις με πολυμεσικό περιεχόμενο (εικόνες, video) • Αλληλεπίδραση με τους συμμετέχοντες φοιτητές είτε ατομικά είτε σε ομάδες εργασίας • Παροχή προτεινόμενης βιβλιογραφίας και υποστηρικτικού υλικού <p>Στην Επικοινωνία με τους φοιτητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class (ανακοινώσεις, πληροφορίες, μηνύματα, έγγραφα, ομάδες χρηστών, κ.λπ.). • Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο 						
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>13X3 = 39</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη / Προετοιμασία</td> <td>78</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	13X3 = 39	Αυτοτελής Μελέτη / Προετοιμασία	78
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>						
Διαλέξεις	13X3 = 39						
Αυτοτελής Μελέτη / Προετοιμασία	78						

<p>(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	Μελέτη βιβλιογραφίας	15
	Εκπόνηση και συγγραφή εργ (προαιρετική)	28
	Παρουσίαση εργασίας (προαιρετική)	2
	Τελική γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	165
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και πού είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου • Οι ερωτήσεις δύνανται να κατανεμηθούν σε τρεις κατηγορίες ανάλογα το θέμα: Α) ερωτήσεις κλειστού τύπου/επιλογής/ορισμών εννοιών κτλ. Β) ερωτήσεις ανοικτού τύπου, κριτικού στοχασμού και ανάλυσης περιεχομένου. Γ) ερωτήσεις συνδυαστικές που περιλαμβάνουν θεωρητικό πλαίσιο και επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνικό μέρος. • Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι γνωστοποιημένα στους/στις φοιτητές/τριες, καθώς παρουσιάζονται στο εναρκτήριο μάθημα και επαναλαμβάνονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Παράλληλα, είναι αναρτημένο σχετικό ενημερωτικό αρχείο στο e-class. • Κατά περίπτωση και μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις δύνανται να γίνει προφορική εξέταση, με τα ίδια χαρακτηριστικά της γραπτής εξέτασης (περιπτώσεις διεγνωσμένης και αποδεδειγμένης δυσκολίας γραπτής εξέτασης) • Δυνατότητα συγγραφής ερευνητικής εργασίας με βάση πρότζεκτ, ομαδικής ή ατομικής (ενισχυτικής). Οι εργασίες προσαυξάνουν το βαθμό των γραπτών εξετάσεων, κατά 1-3 μονάδες (εφόσον έχουν την απαιτούμενη ποιότητα), μόνον αν ο βαθμός αυτός είναι ίσος ή μεγαλύτερος του 5. 	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μαρία Παπαδοπούλου, Ζαχαρούλα Σμυρναίου (2023). Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα. Αθήνα: Εκδόσεις Ηρόδοτος. Δ. Σταμούλης. 2. Maria Papadopoulou, Christophe Roche, Eleni-Melina Tamiolaki. "The LACRIMALit Ontology of Crisis: An Event-centric Model for Digital History." <i>Information</i> 2022, 13(8), 98; https://doi.org/10.3390/info13080398

3. *Maria Papadopoulou, Christophe Roche. "Twinning Classics and A.I.: Building the new generation of ontology-based lexicographical tools and resources for Humanists on the Semantic Web." In S. Krauwer, D. Fišer (eds.) TwinTalks at DHN 2018 – Understanding Collaboration in Digital Humanities. Open access.*
4. *Christophe Roche, Maria Papadopoulou "Terminologie et Ontologie pour les Humanités Numériques. Le cas des vêtements de la Grèce antique." Revue Humanités Numériques no. 2.*
5. *Maria Papadopoulou, Christophe Roche "Building ontology-based dictionaries for Greek material culture terms." 1st International Workshop on Open Data and Ontologies for Cultural Heritage. Rome, Italy, June 3, 2019.*
6. *Maria Papadopoulou. Knowledge Graphs for the Digital Humanist. Chambéry : Presses Universitaires Savoie Mont Blanc. Υπό έκδοση, 2023.*

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1. *Journal of Open Humanities Data <https://openhumanitiesdata.metajnl.com/>*
2. *magazén: International Journal for Digital and Public Humanities <https://edizionicafoscari.unive.it/it/edizioni/riviste/magazen/>*
3. *Journal of Computational Literary Studies <https://jcls.io/>*
4. *Ride-A review journal about digital editions and resources <https://ride.i-d-e.de/about/editorial/>*
5. *Digital Classics Online <https://journals.ub.uni-heidelberg.de/index.php/dco/>*
6. *ACM Journal on Computing and Cultural Heritage <https://dl.acm.org/journal/jocch>*